

Szerkesztői szállítás

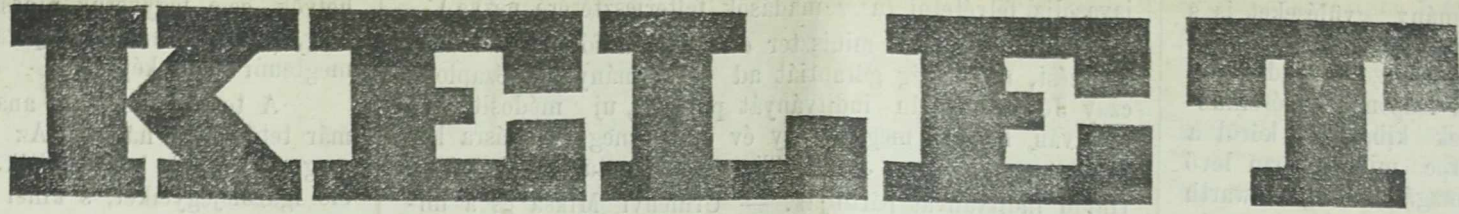
Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppalik Alajosnál (Wallzeile 29 Haasensteind és Voglernél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-t 9 szám emelet.)

„KELET”

előfizetési föltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Az erdélyi földbirtok érdekében.

(Tanács és kérelem a kormányhoz.)

(ZZZ.) A ki agrariiai viszonyaink fejlődésének processusát csak valamennyire is emelkedettebb nemzetgazdasági szempontból vizsgálja, s mindenekfelett mezei iparra és állattenyésztésre utalt királyságunk jövőjét a tényleges adatok alapján elfogulatlanul kiállításba helyezi, az — ha önmagát csálni nem akarja — kénytelen lesz bevallani, hogy e kilátás nem igen vigasztaló; de még kevésbé vigasztaló az, ha specíficus erdélyi szempontból tekintjük; csak azért nem mondom azt kétségbeesítőnek, mert hatalmunkban áll azon segíteni, s nem hihetem, hogy kormányunk és törvényhozásunk a legjobb akarattal ne kívánna e tekintetbeni feladatával számolni.

Az erdélyi földbirtok helyzete soha se volt valami fényes, noha a természet elég bőven nyújtott alapot arra, hogy a cultura itt a mezei ipar minden ágában kifejtse hatalmát, s a gazdag felvirágoztatás által Erdélyben a regényes tájakon kívül még valami egyebet is láthatóvá tegyen. Mig az ősiség eltörölve nem volt, a tőke méltó bizalmatlansággal kerülte a földbirtokot, s a feudális korszakban az ingyen munkaerő által minden erőlködés nélkül biztosítható levén némi jövedelem, ázsiai kényelemmel és felületességgel kezeltük birtokainkat; az e tekintetbeni harmoniát okszerűbb gazdaságok berendezése nem igen zavarta. Jól, rosszul megéltünk úgy is, s ha fényes nem, de kétségbeesítő se volt a földbirtokos helyzete.

Jött 1848 s a magyar törvényhozás azon nemes és bölcs elhatározásánál fogva, mely szerint a jobbágyság az összes magyar királyság területén nemzetiség és valláskülönbség nélkül felszabadítottak s az ősiség eltöröltetett, nép, föld egyszerre szabadná lón, s a nagy földbirtok egyszerre elveszté előbbi helyzetének feltételeit, az ingyen munkaerőt, az adómentességet stb. Egy roppant nemzetgazdasági és politikai forradalmon mentünk át rövid idő alatt, s mindenki azt várta, hogy a rázkodás, mely a földbirtokot érte, egyúttal föl fogja rázni a magyar földbirtokost addigi kényelméből, s kényszeríteni a mezei ipart, hogy föl hagyva a régi felületes rendszerrel, az okszerű gazdaság terén szeresse vissza az egyensúlyt, melyet az a munkaerő elvonása folytán pillanatra elvesztett. S e tekintetben talán nem is voltak a kilátások kedvezőtlenek, miután a vesztett úrbériségekért országosan biztosított kárpótlás, ha nem is felelt meg egészen az elvesztett értéknek, gyorsan és lelkiismeretesen kiszolgáltatta, oly beruházási tőkéül szolgálhatott volna, mely mégis csak új életerőt önthet vala gazdaságainkba.

Azonban közbejötték az 1848—9-iki forradalom eseményei, s midőn a világsi katasztrófa után a földbirtokos számbavette helyzetét, úgy találta, hogy a társadalom minden osztályai közt ő az, ki legkétségbeesítőbb helyzetbe jutott. Vagyona egy részét a háza oltárára áldozta, más részét elrabolták, fiai, testvérei a csatákban estek el vagy elbujdosnak, egy évi termés, fundus instructus, munkaerő, hitel merőben hiányzott s a jövő év is csak parlagon maradó földek szomorú látványával, általában inséggel fenyegette, s miután az akkori katonai kormány egész passióval vette üldözöbe ez osztályt, részint mert egész odaadással cselekvő részt vett a forradalomban, részint mert annak makacs hazafias magatartásában politikai rendszerének leghatározot-

tabb ellenfactorát ismerte föl, így a legszerencsétlenebb körülmények közé jutott földbirtokot a legirózatosabb válság fenyegette.

Egy, csak egy menthette volna meg a földbirtokot akkor a nagy romlástól: az, ha a vesztett úrbériségekért az 1848-iki t-cikk által biztosított kárpótlás lehető leggyorsabban és pedig lelkiismeretes kiszámítás és pontosság mellett kifizetett volna.

A kárpótlási ügy kezelése azonban az akkori kormány által legtávolabbról se intéztetett úgy el, hogy abból a földbirtok regeneráló segélyforrást mérithessen, mi több, Erdélyben — az előbbi kormányok hibája miatt — mai napig sincs befejezve — ez ügy.

Végre azonban — 22 év múlva — közelget az időpont, midőn a kárpótlási ügy befejezve lesz.

Csak az a baj, hogy a földbirtokost egy újabb nagy csapás fenyegeti e kérdésnél.

A jobbágyság eltörlése Erdélyt merőben rendezetlen úrbéri viszonyok közt találta. A földesúr nem tudta, hogy jobbágynak birtokában mekkora terület van, még kevésbé tudhatta szabatosan, hogy a colonialis földek miveltéi ágra nézve minő jelleműek. Még hozzá az 1849-iki birtokállás sokféle változáson ment keresztül addig, míg a földtehermentesítési előmunkálatok megkezdődtek. Ezen előmunkálatok körül az osztrák kormány a legjárhatatlanabb ügynököket használta föl. Az első vallománykönyveket aztán megcsinálták a volt úrbéresek feladása szerint; létrejött az ugynevezett földideigleneg munkálata, mely nem volt egyéb, mint egy milliókba került nagy hazugság; felállítottak egy lelkiismeretlen önkénnyel megteremtett alapot, s huzamosb idő múlva, mialatt vásárlás, örökösödés és osztály útján ismét temérdek birtokváltozás jött közbe, kezdtek kiadni a kárpótlást homeopaticus adagokban. A területfelméréseket később elől kezdtették, a munkálatokat „kiigazították”, s így kiderítették, hogy az előleges kárpótlási útványozás alapjául elfogadott első felmérés szerinti területek nagyobbak, mint az új „kiigazított” munkálatok szerinti; tehát a földesúrnak többet kárpótoltak, mint kellett volna. S az erdélyi udvari kancelláriának 1862-ben aug. hó 14-ről 3051 sz. a. egy rendelete jelent meg aziránt, hogy fizettségük vissza az illetőkkel a „tulélvezett” összegeket. Még az akkori hatalom, a provisorium emberei is facsargatták fejüket, s dicséretükre legyen mondva, nem nagyon buzgólkodtak ezen igazságtalan rendelet foganatosítása körül. Így ez odiosus ügy jelenlegi kormányunk örökségül maradt, s Lónyay, akkori pénzügyminister, szépen hatályban hagyta a néhai erdélyi udv. korrátnokság intézkedését. Erdélyi kir. biztos, gróf Péchy ő exoja, e tapintatos államférfi, a vezetése alatti földtehermentesítési alapigazgatósággal hasztalan ajánlott beható felterjesztésében egy igazságszabó szempontot, a kevéssel azelőtt itten működött vegyes bizottmány hasztalan véleményezte emlékiratában e kérdésnek kevésbé theoreticus bírálatát. Mint tudjuk, egyszerűen annyiban maradt a dolog, míg végre a földtehermentesítési alapigazgatóság most az utolsó órákban kénytelen legkevésbé kedves kötelességét teljesíteni. Az erdélyi földbirtokosok naponta kapják a fizetési rendelvényeket, s itt-ott már azon ponton áll a dolog, hogy végrehajtás útján fizetessenek vissza oly összegeket, melyeket az illetők rég elköltöttek, s melyek kiszámítása és kiadása körül a világon semminek se voltak okai és okozói.

Nem elég tehát, hogy az erdélyi földbirtokos két évtized alatt részletenként kapta ki kárpótlását, melyre a válság napjaiban lett volna szüksége, hogy okvetlen usztorások hálójába ne kerüljön.

Nem elég, hogy ezen kárpótlási összegek egy aránytalan nagy részét ő maga fizette azon eljárás folytán, miszerint az közteherré tétetvén, abba adójával mindenki s így ő is járulni köteleztetett.

Nem elég, hogy az erdélyi földbirtokosra nézve az egész kárpótlás egy gunyos fictióvá tétetett; hogy az egész kárpótlási alap önkényileg állított fel, változtatott meg, s „igazított ki” egy a

magyar nemességet gyűlölő s megsemmisíteni kívánó kormány által.

A gunyt még megtetézzük-e aval, hogy most már egész váratlanul az államkincstárba visszazsaroltassuk azon áldástalan állékeket, a melyeket a nyomorra juttatott földbirtok szükségai még elnyeltek?

Tanácsunk és kérelmünk az, hogy fontolja meg a kormány, valjon nemzetgazdasági és politikai érdekek nem ellenzik-e komolyan e rendszabály végrehajtását?

Itt öt-hatszáz család exequalásáról, s oly összegek visszafizettetéséről van szó, melyek temérdek milliókra nem mennek, s ép ezért azokból a földbirtok valami nagy életerőt nem nyert vissza, de — a mellett, hogy a váratlan visszavétel izgalmat okoz — a legtöbb esetben és pedig a kisebb földbirtoknál általában ezen visszafizettetés oly romlást okoz, mely ellen nemzetgazdasági és politikai eszély egyiránt komoly kifogást tesz, s mi nem tanácsolhatjuk kormányunknak, hogy ezt a kérdést simplex pénzügyi kérdésnek tekintse. Nem lennénk hü barátai, ha ezt tennők!

Pest, máj. 18. 1871.

(A.) Nehány nap óta az osztrák belügyek rohamos s közfigyelmet érdemlő folyamat vettek. A birodalmi tanács alkotmánybizottsága, mely a kormány által beterjesztett galicziai törvényjavaslat előleges tárgyalásával van megbízva, a mult hét végén tartott egyik ülésében Hohenwarth gróftól több fontos kérdésben kívánt felvilágosítást. Az első a választási reform ügye volt. Noha kormánykodása idején épen e német u. n. alkotmánypárt, a centralista töredék ellenezte leginkább, hogy azon közvetett választási rendszer, mely jelenleg a birodalmi gyűlés alapjául szolgál, egyenes és közvetlen választásokkal pótolassék, most ugyane párt az, mely minden áron a direct választások mellett kardoskodik. Hohenwarth gróf a hozzá ez ügyben intézett kérdésre meglehetősen homályos választott, melyet inkább a választási reform ellen mint a mellett lehetett magyarázni. Ez már meglehetősen vihart ébreszte, melyet azonban a kormányelnök egy másik nyilatkozata még inkább fokozott. Azon kérdésre, hogy a Galiciának adott engedményeket kész-e a miniszterium más tartományoknak is megadni, Hohenwarth gróf nyilatott „igen”-nel felelt.

E felelet egészen kihozta sodrúkból a németeket. A helyett, hogy örülnének, miszerint ily olesó áron megszabadulhatnak a belviszályok egész sorától, a csehekől, a tirolaktól, óriási zajt ütöttek a kormány ellen s avval valóldják azt, hogy a foederalismusra vezetű Ausztriát. A birodalmi tanácsban az ügy még szóba nem került ugyan, de kétségtelen, hogy képviselői körökben a legellenségebb hangulat uralg a miniszterium ellen s hogy azt a többség minden áron meg akarja buktatni.

Alkotmányos országokban, hol a cabinet s a képviselőház közt ily áthidalhatlan nézet-eltérés mutatkozik, a többség azon eszközt használja a kormány megbuktatására, hogy megvonja tőle a pénzt, nem szavazza meg a költségvetést. Az osztrák centralisták azonban érzék, hogy a közvélemény nincs mellettük s nem akarják a dolgokat előkre állítani. Nemcsak a budgetet megszavazzák, de a delegationalis választások végrehajtását sem használják fel arra, hogy a kormányra pressiót gyakoroljanak. Miután azonban elkeseredésöknek minden áron kifejezést akarnak adni, az alkotmánybizottság többsége legközelebb azon határozatot hozta, hogy ő felségéhez intézendő panaszló feliratok küldését fogja a birodalmi tanácsban ajánlani.

Maga Herbst a centralista párt vezetője elismeré, hogy a feliratnak ez idő szerint a sikerre kevés kilátása van, hogy az a miniszterium megbuktatására vezetni nem fog. Ezen helyes felfogás daczára a bizottság nem átalja oly rendszabályt javasolni, melynek sikertelenségéről eleve meg van győződve. Minden pillanat, melyet a centralista urak a felirat készítésére fordítanak, kárba vesztett s elvonja őket tulajdonképeni törvényhozási teendőik megvalósításától. A helyett, hogy szívvel lélekkel hazájok bonyodalmas közviszonyainak rendezésére adnák magokat, hogy rendet és nyugalma, hozzanak a politikai élet fölzárt tükrébe, összekapnak a kormányval s a viszályok számát egy ujabbal szaporítják, mi a mai helyzetet valóban tarthatlanná teszi.

Ha az előjelek nem csálnak, Ausztria belügyei rohamos gyorsasággal sietnek egy hatalmas válság pillanatához. Megeshetik, hogy a kitört alkotmány-küzdelemben a centralista párt győzedelmet arat s ismét ő kerül kormányra. Ez ugyan nem abszolút lehetetlenség, de egészben véve igen valószínűtlen. A másik eventualitás az, hogy a budget megszavazása s a delegatio működésének befejezése után a kormány azon belátásra jut, hogy oly parlamenttel, minő most Bécsben ülésezik, kormányozni egyáltalán lehetetlen. Fel fogja azt oszlatni, s ha az új birodalmi

tanács is amannak nyomdokain haladna, a kormány még tovább menend. Feloszlátja a tartomány gyűléseket is s az egész közvéleményre fog appellálni, mely az engesztelésre, a belső organismus rendezésére irányzott szándékaitól a szentesítést megtagadni nem fogja. Naponta valószínűbbé lesz ez eshetőség. A nemzetiségek kibékítése körül a valódi hazafias kormány egy törpe minoritásban levő clique által nem terrorizálthatja magát. A Hohenwarth gróf politikájának alapelve a kiegyezés s ez oly elv, mely a birodalmi tanács többségének kivételével egész Ausztriában viszhangra talál.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, május 16.

Minők Somssich Pál; jegyzők: Bujanovics, Majlath. Gr. Forgách Antalsajt és pártkülönbég nélkül számos képviselőtársa nevében interpellálja a közmunka- és közlekedésügyi minisztert, kérdvén, mit szándékozik azon mellék vasutvonalak kiépítési tárgyában tenni, melyek a salgó-tarjáni vonalon levő közséntelegek termékét faszűk vidékekre szállítani vannak hivatva, s melyek iránta tervezet már egy év előtt beterjesztetett?

Gorove miniszter legközelebbre igéri a választ.

Tóth Vilmos belügym. felel a Simonyi Ernő által a strike-oló szabólegények befogatása ügyében tett interpellációra. Szerette volna — ugymond — a felvett vizsgálatot bevárni, de a tegnapi megsürgetés folytán elmondja, a mi tudomására van ez ügyben. Pestváros rendőri hatósága — hivatalos értesülése szerint — ily strike-oló munkások közül néhányat rendzavarás miatt, s bizonyos erőszakos tünnetű n. n. munkaszünet bizottmányt, összesen 33 egyént rendzavarás és izgatás miatt letartóztatott és vizsgálat alá vett. — Ez ügyben panasz tétetvén a miniszterhez, ez gyors eljárás és jelentéstelre hiva fel a hatóságot, hogy a kisebb beszámítás alá esők kissabradulhaszanak, a fenytendő megbüntetése által pedig mielőbb példa statuáltassék.

Simonyi Ernő azt óhajtotta volna megtudni, mi-ben állott a jelzett csendzavarás és izgatás; ez komoly ügy s óvatos eljárást igényel. A válasz tudomásul vétetik.

B. Nyáry Gyula felsőházi jegyző üzenetet hoz a telepítvényes községekéről szóló tvjavaslat letárgyalását illetőleg.

Szlávy miniszter felel Várady Gábornak az osztrák Lloyd illetőleg a fumei tengerészet ügyében tett interpellációjára. A miniszter mindent megtett, minek ez ügy országos tárgyalását megelőzniök kell; értekezett szakértőkkel, a magyar-horvát tengerészeti hatósággal, vannak memoire-jai s adatai stb. összehivta a szakbizottságot, mely tanácskozmányait folytatja.

Várady Gábor meg van elégedve a válaszzsal, mely tudomásul vétetik.

Széll Kálmán vasuti ügyben tesz jelentést, Gorove miniszter jelenti, hogy az idevonatkozó okmányok a levéltárba letétetnek; Szontagh Pál (gömöri) a kp. bizottság részéről tesz jelentést a zólyombesztercei vasútról, — a horvát orsz. utak költségeiről, — a határvidéki és rendőri póthitelről szóló törvényjavaslatok tárgyában, — Királyi Pál pedig a hosszan szolgált altiszteket illetőleg.

Gr. Zichy Nándor bemutatja az országos szakbizottság jelentését. Ki fog nyomatni.

A felvett napirendbe megszavaztatnak a képv. ház májushavi költségei. (85050 frt 8 kr.)

Harmadszori olvasás után végleg elfogadtatnak a bíróságok rendezéséről és a törvényszékek és járásbírók életbeléptetéséről szóló törvényjavaslatok.

Végül tárgyalatik a kp. bizottság jelentése a községrendezésről szóló törvényjavaslat főrendiházi módosításait illetőleg.

Királyi Pál előadó ajánlása folytán a különben is jelentéktelen módosítások nagy részt elfogadtatnak.

Tisza Kálmán a lelkészek évi járadékának adómentességéről szóló §-hoz új, corectebb szöveget ad. Elfogadtatik.

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

Magyarország őstörténetéből.

Hóke Lajostól.

II.

Magyarország népessége a X—XV. században.

(Vége.)

VI. Magyarország népessége megfogyása, s újra megtelése.

Eddig Magyarországnak külről benépesedését, lakószáma idegen nemzetekből önkéntes gyarapodását jellemeztük fel: most ezen népszámnak erőszakos módon, a törökök emberrablásai által sajnos megfogyását jelentjük. Ha a pogány magyarok, honfoglalásuk első századában bünt követtek el az emberiség ellen, midőn külföldről erővel behurcolt rabszolgákkal népesíték be új hazájukat: utódaik, a XV, XVI és XVII. századokban, háromszáz évig keservesen lakoltak atyáik e bűneért; mert a menyinyi rabot a pogány magyarok száz év alatt behurcolták: a törökök háromszáz év alatt három-négy annyi magyar rabot hurcoltak ki az országból. Gyászi László király egyik ausztriai gyámja Einzinger Ulrik 1453-diki jegyzete szerint Magyarországnak Zsigmond király alatti négy-száz ezer portájából, a husszitáknak a felföldön, a törököknek az alföldön s Erdélyben tett pusztításai, csak félelnyi maradt. I. Mátyás király fényesnek hirdetett országglása alatt míg III. Friderik császár és Podjebrad cseh király ellen

Hajdu Ignác a 129. §-t az eredeti szöveg szerint javasolja felvételni (a számadások felterjesztésére nézve.)

Tóth Vilmos miniszter elfogadja a főrendiházi szövegezt, mert elég garantiát ad a kormánynak. Szaploneczay József Hajdu indítványát pártolja, új módosításképp ajánlván, hogy a megyék egy év alatti megvizsgálásra kötelezessenek. Kiss János, Tisza K. Szontagh Pál (csan.) Hajdu indítványát pártolják. — Ürményi Miksa és a miniszter a szerkezet mellett vannak.

Szólnak még: Csiky Sándor, Ivánka Imre, mire szavazás útján a főrendikázi szöveg és Szaploneczay módosítványa, valamint az egész jelentés elfogadtatik, s a főrendekhez áttételni határoztatik.

Ülés vége 2 óra 40 percz.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, május 19.

(s.) A frankfurti békekötésre vonatkozó eltérések Bismark és Favre jelentései között, melyet tegnapielőtt említünk, annak bizonyultak, minék mi is sejtők, t. i. a távirda hibájának. Éjszákmetországi lapok táviratai szerint ugyanis J. Favre jelentésének adatai teljesen meg-egyeznek a Bismarkéival. Az sem áll, hogy a hazatérő francia hadifoglyokból csak 80,000-et lenne szabad a hadseregben megtartani, hanem a dolog úgy áll, hogy Páris körül csak 80,000 embert koncentrálhat a versaillesi kormány a kéke értelmében. Egyébiránt legjobb felvilágosítást ad majd a békeszerződésszövege, mely még nem jutott nyilvánosságra.

Az angol lapok megelégedéssel és örömmel üdvözlék a békét. A „Daily Telegraph” azta continens nyugalmára nézve nagyon megnyugtatónak találja és úgy tartja, hogy Franciaország a háborúból nem került ki rosszabbul, mint a hogy várni lehet. A „Daily News” írja: „Azon szerződés, mely szerdán Frankfurtban aláíratott, azon egység végleges megpecsételése volt, mely a suprematiát a continens egy új császárságnak adja át.” És úgy tartja, hogy ez állapotban a mi nemzedékünk nem is fog változtatni. A „Times” azt mondja, hogy még nem jött el az idő, mikor a háboru felett véglegesen lehet itélni. Annak okai is homályban vannak még. Némelyek megelégedésnek az eredményt csak katonai okokból kimagyarázni és Franciaország barátai vannak e nézetben.

A Páris előtti újabb sikerről, melyet a versaillesi csapatok Vanves-erőd elfoglalásával arattak a lázadók, táviratilag már értesültünk. Az erődöt miután tartatlanná vált, titkos alaguton odahagyták úgy, hogy a katonaság csak néhány ittas nemzetőrt, és körülbelül 30 holtat talált az erődben. 50 ágyú és 8 mozsár jutott a kormánycsapatok kezébe.

A versaillesi hadsereg ostromlóvegei most akadálytalanul megkezdhetik az ágyúzást a déli várfalak ellen. Napnyugaton is folyvást ért foglalnak a kormánycsapatok, s a boulognei erdőben kiterjedt futóárkat készítettek. Thiers legújabb körirata azt jelenti, hogy Cissey tábornok hadserege megszüntetett minden közlekedést Vanves és Montrouge erődök között. A körirat vége így hangzik: „Így közeledünk minden ponton hadműveleteink végeztéj felé és Páris felszabadításához.”

A párisi állapotokat jellemzi a „Köln. Ztg.” következő brüsseli levele: „Ma (13-án) a rendőrbiztos a belga udvarnál levő francia követ figyelmeztetésére közlé az itteni (brüsseli) börtönnel, hogy Párisban az 1869-ki városi kötvényekből az 1-től 7500-ki számig való jegyek el vannak tulajdonítva és azok megvételétől óv. — Némelyek szerint a commune adta azokat ki, mások szerint Duval párisi tábornok, ki Vinoy tábornok parancsára főbe-lövetett, lopta volt azokat el. Bármint legyen a dolog, az bizonyos, hogy Páris város e kötvényei nagy számmal adattak el Londonban és Brüsszelben és az itteni bankárok közül sokan vásároltak azokból.”

De annál fájdalmasabban esett a párisiaknak Thiers azon fölhívása, hogy a communet ők maguk buktassák meg. A „Journal de Paris” élesen rójja meg ezen kíván-

harczolt: a törökök gyakori becsapásaikkal háromszáz ezer rabul elhurcoltmagyarral fogyaszták az ország népét, kikből az erőteljes ifjakat a jancsárok közé sorozták, a többi az embervásárokon eladták. Szándoka volt ugyan e királynak a Volga tővénel hajdan visszamaradt magyarokat a pusztaságokra betelepíteni; de ez abban maradt. Felhívta fekete seregét, hogy a török birodalom keresztényeiből ők is raboljanak embert: de becsületekre legyen mondva: az emberiség bennök ez embertelen tett ellen fellázadt. Kinisi Pál s ifjabb Hunyadi János fentebbi szerb telepítései sovány kárpótlás lón az elvesztett háromszáz ezer magyarért. Említem-e a Soliman szultán által a mohácsi vész után a magyar Duna mindkét mellékéről kétszázezer rab elhurcoltatását, hogy Jahogli Mehemet belgrádi basa 1530. a Vág vidékéről tizezer ember marta-léket vitt haza, hogy a török portyászok, a behódolt s be nem hódolt részekből egyaránt vitték s bocsáták áruba az embert, adólerovás fejében elég ostobán a fát vágván le, hogy gyümölcséhez juthassanak. A törököknek az országból kiűzése, e vadhusnak a nemzettestből magának a testnek élet veszélyeztetéséből lett kivágatása után iszonyu volt a nép helyzete s az ország képe! Tolna-Baranyában, s a drávántuli három megyében vagyis a pécsi püspökség tartományában 700 magyar s 85 török pusztult faluban alig 20,000 ember találtatott. Az 1700-diki népszámlálás a jász-ság 12 falujában csak 1114 családot, a kis kunság egykori 42 falujából csak négy községet s ebben 220 családot, a nagy kunság XVI-ik századi 18 községéből csak Karczagon és Madarason talált 108 családot; a többi eminnen a tatár 1697-ben elhajtotta; a meg-

ságát, hogy a rend emberei, kiknek sem fejk, sem gyűl-helyök, sem fegyverük nincs már Párisban, azt tegyék meg, mit a kormány csapataival és stratégiai pontjaival megtenni nem képes.

A terrorizmus, az anarchia, a zavar természetesen már tetőpontra hágott. Az utcákat nemzetőrök tartják megszállva, kik kényszerítik a járókelőket, hogy mutassák elő igazolójegyeiket, s kinél nem találnak, viszik a Loretto-templomba.

Thiers palotáját, melyet mint már tudjuk a commune kifosztatni s leromboltatni rendelt el, a „D. News” levelezője eként írja le:

„Thiers háza a leggyönyörűbben van berendezve; mindenféle művészeti tárgyak, bronz alakok, festmények, porcellánok, ritka szép kötetű könyvek, metszvények és a legfigyelmet gerjesztőbb butordarabok tönnek a belépő szemébe. En azonban legnagyobb érdekeltiséget találtam Thiers dolgozó szobájában, melynek falát mellnyi magasságban állványok foglalják el, rakva a legpompásabb kötött könyvekkel; ez állványok fölött a jelesebb olasz festések műveinek ügyes aquarel másolatai láthatók; míg a különböző szögletekben, bemélyedésekben, valamint szerte az asztalokon az olasz szobrászat gyöngyei, Michel Angelo és Verrochio műveinek bronz utánzásai pompáznak.

„De bármit mondjunk is — így végzi a levelező — azon barbarizmus ellen, mely a commune izlésihiányát a legszembezőkben bizonyítja, a midőn e szentelt hajlék lerombolását elrendelni képes: magát a tényt úgy kell fogadnunk, mint azon kiúrthatlan gyűlölet betetőzését, mely Thiers ellen Parisban nyilvánul. Thiers nem kormánykodhat Parisban mindaddig, míg ez szabad marad. Jelenleg ép oly nevelés, mint gyűlölt egyén itt mindenféle a végrehajtó hatalom feje; az utcák tele vannak torzképeivel s a párisiak általában mitsem mulasztanak el, a mivel őt faggathatják. Kormányának valamennyi ostobaságait és ferdeségeit az ő fejére zudítják s a legbada-rabb skandalumokat beszélik el az ő és kollégái magán életéből.”

A községi választások Franciaország nagyobb városaiban radikális eredményt mutatnak föl, a mi eléggé bizonyítja, mily kevés bizalom aralkodik a monarchista nemzetgyűlés iránt. Lyon és Maraillesban határozottan győzött a radikális köztársasági párt. Hénon eddigi republikánus polgármester 3 kerületben választatott meg, és 21,700 szavazatot kapott összesen. Ferrer ezredes két kerület által választatott meg, pedig e férfi jelenleg börtönben ül, azzal lévén vádolva, hogy összeesküvést tervezett a commune javára. E körülmény eléggé bizonyítja, mily szellem lengi át Lyon lakossait.

Marseille-ben zavartanul folytak le a községi választások, dacára annak, hogy 45,000 választópólgár vett részt a szavazásban. A republikánus jelöltek 5000 szavazattöbbséggel kivétel nélkül megválasztattak. A republikánusokkal szemben a klerikálisok, bonapartisták és mérsékelt szabad-elyűek ligája állott. A legitimisták, kik igen erősöknek hittek magukat, oly parányi kisebbségben maradtak, hogy alig tekinthetik magukat pártnak.

A svajzi szövetségi tanács bizottsága f. hó 11-dikén következő korszerű határozatokat hozta:

Egy svajzi polgár sem köteles egy oly vallásfelekezethez egyházi ügyére adózni, mely felekezethez nem tagja a vallási meggyőződés senkit sem old föl polgári kötelemének teljesítése alól. A cantonok, s a szövetség fontartják maguknak a jogot, öröködni a felekezetek közötti béke fontartására. Nemkülönböztetnek ők illeti a jog rendszabályokat hozni az esetben, ha egyházi hatóságok megrovidíteni akarnák az állam és polgárainak jogait. A jezsuita-rend s a vele szövetségben és érdekközösségben álló vallási társulatok Svajz egyik részében sem fogadhatók be. Tagjainak tilos minden működés akár az egyházban, akár az iskolában. Új kolostorok föllállítása, vagy már eltört kolostorok viszszaállítása tilos.

Ily erélyes rendszabályok által egyszer-mindenkorra elejét fogja venni asvajzi köztársaság az ultramontán gyomfölbujánzásának.

maradtak a karloviczi béke után szállingóztak haza. Bé-késmegeye XVI-dik századi 62 falujából 1715-ben kilencz faluban 520 család maradt. Belgrádtól Eszék felé Budáig a török katonaság hadi útja, maga Buda környéke is merő pusztaság vala. Ehhez járult a kurucz háboru, majd az 1710 és 1740-diki pestis, mely a megmaradt kevés népet is megharmadolta. A természet csapásait, s a háboru még be sem gyógyult sebeit ujjakkal növelé némely földesurnak vallástürelmetlensége, kik reformatus jobbágyaikat, kiket a török megkímélt, kik magokat a hazának annyi viszona-tagság közt fentarták, egész falukból kiűzték, hogy kat-holikus tótok s németekkel az ürült telkeket benépesíthessék. A bécsi kormány Regensburgban, Kölnben stb. be-telepedési ügynökségeket állítván fel, ezek útján, mind a kamarai uradalmak mind az egyes földesurak birtokai, a tulnépés Németországból gyarmatosítottak; majd Boznia-ból és a törökkímélte tót felföldről is az alföld pusztáira sok ezer család telepítettetett. De a falvak s népek száma-ban török miatt vallott tömérdek kár, ha az alföld pusztáira tekintünk, kipótolva maig sincs. A betelepések, ha-bár nem oly nagy mértékben is, mint 1785-ben, midőn II. József császár a Bácskába 9000, a bánságba 12,000 né-met családot, 1811-ben Ferencz király a bánságba ismét 32,000 ugyancsak német családot telepített be, vagy Róth szász pap, az erdélyi szaporátlan szász fajt 3000 svábbal frissítette fel, folyvást tartanak s husz év óta egyenként és csapatokban, a német és zsidó iparos családok ez igéret földére oly mennyiségben tödulnak, hogy a szabad verseny ezen korában, a magyarnak ugyancsak iparkodnia kell, ne-hogy idegen maradjon saját ezer éves hazájában.

Romániában orosz lapok szerint újra zsidómészárlásra készültek május 1-jére (6-naptár szerint.) Még katonatisztek is voltak az összeesküvésbe elegyedve. De felfedeztetett az és meghiusított.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, május 19. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett: május 19 10 ó. 50 p. d. e.

A nemzetgyűlés monarchistái elhatározták Thiers letételét. Az elnökséget Grevy-, Mac-Mahon-, Changarniernek felajánlák, de mindenik visszautasította.

Thiers előnyösnek tartja a Frankfurtban érintett területcserét.

A francziák Belfortnál 40,000 lakost, 51,000 hectar-földet kapnak a Lotharingiában átengedett 7900 lélekért és 10,000 hectarterületért.

Napoleon elutazását beszélék.

A pápa a francia területre készül.

Pozsonyban tegnap a kath. népgyűlésen véres verekedés volt.

A maros-ludasi s vidékére is kiterjedő kisegítő pénztár egyet 1871. május 29-kén d. u. 3 órakor tartandja alakító közgyűlést, melyre az érdekeltek mentől számosabban megjelenni tisztelettel felhivatnak.

Együttal felkéretnek az aláírási iv tartói, hogy az íveket a bégyült pénzösszegekkel együtt e hó 26-ig „maros-ludasi kisegítő pénztáregylet” czim alatt megküldeni sziveskedjenek.

Az ideiglenes választmány nevében
Maros-Ludas, május 18. 1871.

Gr. Bethlen Géza,
ideigl. igazgató.
Hancz Pál,
ideigl. jegyző.

Nyilatkozat.

Alólírottak ezennel kinyilvánítjuk, hogy az Ugron Gábor és Jenei Viktor urak között fenforgó becsületügy előttünk a mai napon lovagiasan elintéztetett.

Bikafalva 1871. május 16-án.

Tibád Antal, Simén György, ü. Maurer Károly, János Mihály.

NAPI HIREK.

— A 21-ik honvédszászlóalj zászlójának szentelése f. h. 14-én Nagy-Szeben főterén ment végbe. Az ünnepélyen megjelentek Gräf honvéd-tábornok, b. Ringelsheim cs. k. tábornok, számos törzstiszttel, minden felekezet főpapja, végre pedig, kit legelőbb kellett volna említnünk, a zászlóanya Béli grófné, született Bruckenthal báróné s a koszorúsányok: Barcsay s Melzer kisasszonyok. Mitán Eltes r. k. pap magyar, Boiu gör. kath. főesperes román s Bruckatsch ág. hitv. lelkész német szónoklatot mondott: Fogarassy kath. püspök nagy misét mondott, mely alatt a felállított zászlóalj a szokott diszlovéseket tevő meg és pedig nagy pontossággal. A mise végétével megáldatott a zászló „s megerősített a szalag (fehér, zöld, arany, a magyar s Béli-Bruckenthal családi címerrel továbbá a jellegével: „A honvéd védi a hazát, az ég védje őt.) Erre valamennyi hivatal, katonai szak, jogakademia stb. képviselői egy-egy szeptet vertek a zászló rudjába. Ezután Gräf honvédtábornok messzeható szavakkal átadta a zászlót a zászlóaljnak, mire a legénység (magyar, s német román nyelven) az esküt letette. 2 órakor a Bruckenthal kertben dísz-ebéddel fejeztetett be az ünnepély.

— A volt első román határezred egyenruha alaptökéje ő Felsége által most iskola-alappá alakítottatott át; a volt ezred képviselői e hó 8-án Szebenben gyüleseztek ezen alaptöke mikénti felhasználása végett. E gyűlésben egy igazgatási tanács (comitetu administrativu) választott s ennek titkárává Visariou Romanu lón.

— Horváth miniszter visszalépése már bizonyos. A „P. Lloyd” értesülése szerint Andrassy miniszterelnök tegnapelőtt egy óra hosszáig értekezett Horváth miniszterrel, mely értekezésnek az volt az eredménye, hogy Andrassy gróf a lemondásnak elfogadását fogja ajánlani a királynak.

— A belügyminiszteriumban a visszalépett Berde Mózes helyett Groisz Gusztáv bizatott meg a visszaadott székely földterületek elosztásával foglalkozó bizottság elnökségével.

— Némethy Irma. a. első fellépt, Stuart Máriában, tegnap történt tele ház előtt. A közönség szívélyes tapssal és virágokkal fogadta régi s hozzátehetjük jó ösmerését. Részünkről nem kívánunk ez első fellépésből egész ítéletet vonni le s így, ezuttal csak egyes megjegyzésekre szorítkozunk. A t. művésznő tagadhatlan kiváló drámai erővel rendelkezik, miről a két királynő találkozás jelenete eléggé meggyőzhető a nézőt. A tanulmány és öntudatosság sokszoros jelei szintén szembeötlők voltak egész játéka folytán s e tekintetben csak elismeréssel nyilatkozhatunk játékaról, s a hatásosabb jelenetekben a közönség tetszés-nyilvánításai is egész a viharosságig fokozdók. A mi azonban — magasabb szempontból tekintve — nagyban csökkenti játéka műhatását, az a bensőség, az érzelme melegek hiánya. Már hangja — mely ezuttal, lehet, fátyolozott is volt, csak fülünkig s nem szívünkig hat, a szenvedély tetőpontjának kifejezése pedig inkább a szilajság sőt kicsapongás szélsőségeibe csap át, a helyett, hogy saját érzelmeinek kiadása által tudná a nézőt megindítani, a mi pedig csak is az esztetikai hatás rovására történhetik. A valódi szenvedély e hiányát a tanulmány, az erő ugyan pótolhatja, s a közönség legna-

gyobb részére nézve csakugyan pótolta is, de csak is a valódi, nemes pathos rovására. S mi legalább nem annyira a kiejtésről — mely különösen a kettős mássalhangzóknál hibát — hanem e bensőség hiányáról ismerünk rá, hogy Némethy Irma német színésznő is. Mindent összefogva kiemeljük nála a tetemes drámai erőt és tanulmányt, de sajnálva nélkülözük az érzelme melegét, báját. — Kovács Gyula Mortimér kicsiny szerepében szépen játszott, Kassayné Erzsébetje pedig abban hibázott, hogy igen — szép volt s így az egész darab indoklását megfoghatlanná tevő. De a tréfát félretéve, Kassayné hevét, valódi szenvedélyt szeretőnk Némethy Irma készségével, hogy ne mondjuk: tudományával, egyesítve látni, s e vegyületet bizonynyal a legmagasb mérték alá is bátran odaállíthatnók.

— Papp Miklos, mint halljuk, egy rokárol két bört akar lehuzni s Vásárhelyre mentében Tordát is utba ejtő s ott nagyban korteskedett a Viktoria alapszabályainak megváltoztatása ügyében. Ugy látszik nem bizik az „igaz” ügy győzelmében, mert még személyes tekintélyét (!) is latba veti. De már csakugyan veszély fenyegeti a Victoriat. ...

— Wagner Frigyes ur fölkért annak kijentésére, hogy azon városunkban terjesztgetett cizlatozatos hír, mintha ő a Viktoria-ügyben a választmányi többség részén állana, valótlan ráfogás, miután ő a pestiek által ajánlott alapszabály-módosítást kezdettől fogva károsnak tartá s tartja ma is a társaságra nézve. Az ilyes kortesfogások magát az ügyet is jellemzik.

— A népiskolai tankönyvek a néhai oktatásügyér által hirdett pályázatra beérkezett művek közül a bíráló a népiskolai könyveket tervező együttes bizottság ki nyomatásra jutalomra méltóknak ítélte: 1. Gáspár János Magyar olvasókönyvét a III. és IV-ik oszt. számára. 2. Nagy László vezérkönyvét a magyar nyelv tanításában az I. és II. oszt. számára. 3. János Ferencz „Magyarország alkotmány” című művét. 4. Maszák Hugó „Utmutatás az elemi rajztanításban.” 5. Mindkét rendbeli énektani könyvet elfogadta ugyan a bíráló és tervező együttes bizottság; azonban egy művészekből alkotott enquete utasítatni kérte, mely a két műben kifejtett és megállapított tanítási két különböző elvet vitassa meg. Ez a művészekből alakított enquete b. Eötvös F. boldogult minster ur rendeletéből m évi aug. hó 23-án meg is tartatott, s ennek véleménye alapján a boldogult minster ur elhatározta, hogy a kikötött javítások megtétele után Nagy József énektani műve fog a kitűzött pályadíjjal jutalmaztatni. Ez a mű az énektanítás eddig ismeretes módszerében van írva. Az éneklő ABC szerzője Bartalus István második rendű jutalomban részesül és műve szintén ki fog adatni.

— Könyvek megvámolása. Eddig csak néhány fővámhivatalnál lehetett külföldről jövő könyveket, nyomtatványokat stb. megvámoltatni s pedig azon helyeken, hol az 1852-diki sajtórendszabály életben van, rendőrségi közeg jelenlétében. Ezután azonban minden 1-ső osztályu fő- s mellék vámhivatal s pedig rendőri segédlet nélkül vámolhatja meg a könyveket s nyomtatványokat.

— Haynald és Martinuzzi. Ama jelíges levelek elégetésével, melyeknek pályázó szerzői nem nyertek jutalmat, tegnapelőtt Haynald érseket és Thalyt bizá meg az akadémia. A velük ment szolga oly ügyetlenül égette a leveleket, hogy e tisztet maga az érsek vette át, mondván: „Lásza, én inkább születtem kályhafűtőnek.” — „S kegyelmesség” — mondá Thaly — „akkor is bibornok lett volna, mint Martinuzzi, ki szintén kályhafűtőből lett azzá.”

— A Magyar száműzöttek lapja. A „Föv. Lapok” new-yorki levelezője írja, hogy megszereznie sikerült a „magyar száműzöttek lapját.” E lapot az azóta Gyorokan elhunyt Kornis Károly szerkesztő, s az 1853. oct. 15-én kezd meg pályafutását. Összesen azonban csak hat száma jelenhetett meg. Az első számban van a szerkesztő hosszas beköszöntője s több magyar menekült elfogattatásának s elítéltetésének leírása. Van a lapban szépirodalmi csarnok is, melyben Petőfitől is Czuczortól is olvashatók újra le nyomott költemények. Vannak benne Csernátontól „Mákvirágok” stb. Érdekes tudni, hogy a nyomdában, hol a lapot kiállították, nem levén magyar betű, a magánhangzók kettős pontjait és vonásait minden példányban tintával írták bele, a mi eléggé unalmas foglalkozás lehetett.

— A honvédségben ejtett sérelem, melyet mult számunk említett, mint közbeszéd tárgya jutott tudomásunkra s az igazság kedvéért ki kell jelentenünk, hogy e tárgyról egy honvédtiszt sem tett említést nekünk. A tény valódiságának fontartása mellett a forrást magát helyreigazítjuk, támadható félreértések megelőzése végett, miután a honvédtisztek bizonyára nem lapok után fogják igazukat keresni.

— Nyilvános köszönet. Méltóságos gr. Haller György ur ifjusági könyvtárunkat közelebről igen jelentékeny s kiválóan megtisztelő kegyben részesíté, midőn annak javára egy 100 frtról szóló „Erdélyi földtehermentesítési kötvényt” méltóztatott nagykegyűen ajándékozni. Ez, ifjuságunkat örökre hálásan elkötelezett kitűnő kegy és ajándékért legmélyebb tisztelettem kijelentése mellett veszek alkalmat ő méltóságának, az ifjuság nevében, leghálásabb köszönetemet nyilvánítani. Maros-Vásárhely, 1871. máj. 15. Pál Gyula, kath. nagygymn. tanár.

— P. Salesius Vojcsies sz. ferenczrendi szerzetes Laimbachból, Rómából kapott rendelet folytán, az erdélyi sz. istván-tartományi ferenczrendi szerzetes társházakat megvizsgálja. Május 5-én érkezett Piskire; Kolozsvárra pedig június 1-én érkezik. Várják is a Kolozváriak, mert itt sok igazítani valója lesz. Mint halljuk, a vizsgáló mindenütt a legnagyobb szigorral járt el, s valószínűleg itt is ugy tesz. ...

— Majálisok. Május 17-én tartotta az unitárius főtanoda ifjusága tavaszi multságát a „Gál csere” erdőben. Számos vendég jelent meg a multságára, mely a hasonneműek közt mindig a legkedélyesebbek közé szokott tartozni. Most is megfelelő jó hírnevének, mert a multság csak a beálló éj következtében szakadt meg. — Június 4-én lesz az iparos ifjuság majálisa, a „Rózsáliget”-ben. A meghívók már mindenfelé szétküldettek. Megjegyezzük,

hogy e multság tiszta jövedelme fele részben az iparos-egylet könyvtárára s fele részben a muzeum-utczai gyermekkertre van szánva. Sok bevételt s kovés kiadást kívánunk!

— A m.-vásárhelyi jótékony nőegylet idei rendes közgyűlést, az egyleti alapszabályok 27-ik §. értelmében, f. évi május 21-én délutáni 3 órára az Apolló-terembe összehívom, melyen az egylet igazgató, alapító és részvényes tagjait megjelenni tisztelettel felkérem. Maros-Vásárhelyt, 1871. május 10-én. Gr. Toldalagi Eszter m. k. nőegyleti elnök.

— Auber Dániel május 14-én halt meg Párisban. Auber 1782-ben született Caen-ben a Normandiában s e szerint 89 évében halt meg. Első műve, egy kis operette 1814. került színre. Nagy hírnevét 1820-ban színre került „La bergère chatelaine” című operája alapította meg. Auber 40 operát szerzett, melyek közül a legnevezetesebb: a portici néma (1828) Fra Diavolo (1830) és a pesti közönség kedvencdarabja, az örökké új „fekete Domino” (1837). Utolsó szerzeménye volt a „Boldogság első napja,” (1869).

— Hiányos levélczim. A doroghi postahivatalnál a következő című levél adatott fel: Ön Fensége Caszári k. Vitéznek, káplár Sarzsi „Handle Imre” 7 Compani Rsezikán 26 Legremend G. F. M. Cehország utolsó posta. Feladta Serisópon május 7.

— A „K. K.” magas szemöldökű szini referense drámai irodalmunk alapos ismeretéről ismét szép tanúságot adott. Felelőssé teszi a magyar „journalistikát” (sic!), hogy a „Közönyt közönnnyel”, e szép spanyol vigjátékok mindaddig le nem fordította és most örvend, hogy Győry ezt megtette. Persze, hogy „Donna Diana” ismeretlen előtte, különben nem adná a „Közönyt közönnnyel”-ből az egész mesét, melyet talán a referens úr kivételével az egész közönség ismert. Vagy ugy gondolkozik, mint a Polgár Jónása: egy vidéki szinpad látása kész criticussá tesz.

— Dr. Weisz, abrudbányai bányatulajdonos, ki a bánya enquete-be meghívott, Pesten, Verespatak s Abrudbánya arany terményeiből kiállítást rendezett. A pesti lapok e gyűjteményről dicsérőleg emlékeznek meg.

— Az akadémiai választások következő eredménnyel mentek végbe: Elnöknek Lónyay Menyhért lón megválasztva (32 szavazattal 3 ellenében. Az elnöki állomásra kaptak még: Csengery 3, gr. Mikó 1, és Horváth Mihály szintén egy szavazatot.) Alelnöknek Csengery került ki 31 szavazattal, s az igazgató-választmány tagjainak Toldy Ferencz 33 és Horváth Mihály 28 szavazattal. Az első (nyelvtudományi) osztályba lőnek megválasztva rendes tagokká: Budenz József; levelezővé: Szarvas Gábor és Szénási Sándor; ez osztály külső rendes tagjaivá: Wiedemann Ferdinánd, (ismert pétervári nyelvész) és Kreutzdorf Frigyes (Esthlandból). A második (történeti) osztályba rendes tagokká választattak: Rómer Flóris, Szabó Károly és Salamon Ferencz, levelezőkké: Lubrich Agost, Dr. Hajnik Imre és Domanovszky Endre. A harmadik (természettudományi) osztály ezuttal csak levelező tagokat válsztott, és pedig: Dr. Jurányi Lajost, Dr. Hoffmann Károlyt, Kenessey Albertet és Tóth Ágostont, külső tagjaivá pedig Seacohit (a hires csillagászt) Archangelot (mindkettő Rómában) Boissier Edmundot (Genf) és Fenzl Edét (Bécs). Utóbbi három jeles botanikus.

— Helyreigazítás. Lapunk mult száma napi hirei közt az állott, hogy a városi közügyész hivatali helyiségét bérbe adta; illetékes helyről oda módosítják e hírtünk hogy a közügyész edigi hivatali helyisége egyik vizsgálóbírónak adatott át, részére pedig a városi képviselő testület szálláspénzt szavazott meg, a mit ugyan mi sehogy sem tudunk helyeselni, miután az ügyész hivatali helyisége minden esetre a törvényszéknél kell, hogy legyen, már csak a kezén lévő hivatalos iratokért is.

Üzlet. A deési piac árai majus 16-kán. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 6 ft — kr., rozs 4 ft 20 kr., elegybúza 5 ft 20 kr., zab 2 ft 10 kr. Széna mázsája 3 ft 50 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 ft. — k. Fagygyugyertya fontja 40 kr. Marhahús 18 kr. Konyhaliszt 8 ft 40 kr. Borsó 4 ft — kr. lencse 4 ft, 20 kr. paszuly 5 ft — kr., Burgonya — fr — kr.

A m.-vásárhelyi piac árai majus 16. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 4 ft 80 kr., rozs 3 ft 72., elegybúza 3 ft 86 kr., zab 2 ft 48 kr. Széna mázsája 3 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 18 ft 50 kr. 1 font fagygyugyertya 40 kr. Marhahús 22 kr. Konyhaliszt — f 11 kr. Borsó, kupája 14 kr., lencse 16 kr., paszuly 12 kr. Burgonya mérője 1 ft 56 kr.

A szamosújvári piac árai majus 17. 1 ausz. mérő tisztabúza 5 ft 60 kr., rozs 4 ft 24 k. elegybúza 4 ft 86 k. zab 2 ft 20 kr. Széna 2 ft. — k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 f50k. Marhahús fontja 22 kr. Konyhaliszt 8 ft 50 kr. Borsó kupája — ft — kr., lencse — ft — kr., paszuly 3 ft 20 kr.

A gyula-fehérvári piac árai maj. 10-én. 1 alsó ausz. mérője. Tisztabúza 5 ft. 20 kr. Róz 3 ft 70 kr. Elegybúza 4 ft 60 kr. Zab 2 ft 30 kr. Széna mázsája 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 13 ft 50 kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhahús fontja 22 kr. Konyhaliszt — ft 10 kr. Lencse kupája 20 kr. Paszuly kupája 12 kr. Burgonya, mérője 2 ft 85 kr. Disznózsir fontja 45 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Máj. 18-án 5%. Metalliques 100 frt 59.20. Kamat —. —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.55. 1860. Kölcsön 97.25. Bankrészevény 759. Hitelintézet részvény 200. frt. 280.20. London 10 ft. stl. 100 frt. 23 1/4. kr. 125. —. Ezüst 122.40. Cs. kir. arany 5.91 5/10. Napoleondor 9.93.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.75. Temesi 77.75 Erdélyi 75.25. Horváthországi 84.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

7. sz. 1871.

(181)

(2-3)

Hirdetmény.

Az apahidi újszemes koresmajog folyó évi június 1-én kezdve egész 1874-ik évi december 31-ig és így 3 év és hét hónapra f. é. **május 31-én délelőtti 10 órákor** helyt Apahidán tartandó nyilvános árverezés útján haszonbérbe fog adatni. Az árverezési feltételek az apahidi előjárásnál megtekinthetők. Kolozsvárt, 1871, május 16-kán.

Mósa Samu, alsó ker. alispán.

NEM HIVATALOS.

Karváz Gyula

fűszer- és borkereskedésében
található:

Sörök:

Kőbányai ászoksör (Lager-Bier) egy üveg	36 kr.
„ márcziusi sör (Maerzen Bier), „	38 „
„ dupla márcz. (Dopp. Maerz.), „	40 „
„ ficzkósör (Bock-Bier) „	44 „
Pilseni „ (Pilsner Bock) „	50 „

Minden üres üvegért 10 krajczár visszaadatik.

Valódi Bóreczet egy kupa 40 krajczár.

Szárzfa egy kurta öl 10 frt 50 kr.

Továbbá ajánlom **ásványvizeim** egész friss minőségben, finom aradi és debreczeni liszt raktáromat és mindenféle fűszer jószágaimat a legjutányosbb árban.

Megrendelések utánvét mellett is szétküldetnek. Árjegyzékekkel mindig szolgálok. 177 2—*

(168)

(5-8)

„VICTORIA“**bizt. társaság vezérügynöksége****Kolozsvárt**

tisztelettel jelenti, hogy a folyó évre

a jégkár elleni biztosítást

már megkezdette s biztosításokat fogad el mindennemű termények, mint: takarmányfűvek, törökbúza, kalászos gabonák, repce, kender, len, dohány és szőlő jég által elkárosítása ellen.

A tavalyi tömeges pártolás után felesleges a biztosító közönség figyelmét különösen a „VICTORIA“-ra irányozni, csak annyit jegyzünk meg, hogy a „VICTORIA“ az, mely tavaly is

Erdélyben legtöbb jégkárt fizetett.

A „VICTORIA“ azoknak is, kik tavaly jégkárt szenvedtek, 10%-ot elenged dijukból s a fizetésbe váltót is elfogad.

A „VICTORIA“ mint országszerte tudva van, kárait a bejelentés után azonnal, teljesen és igazságosan rendezi és fizeti.

Közelebbi felvilágosítással a vidéki ügynökök is szolgálnak.

Kolozsvár, 1871 tavaszán.

A „Victoria“ bizt. társaság vezérügynöksége
Kolozsvárt.

(182)

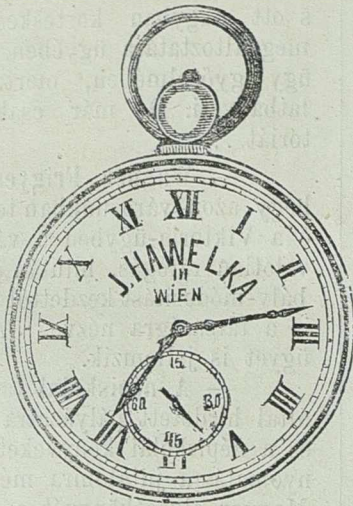
(1-1)

Egy jócsaládból való középkorú nő, ki több éveken át falun is lakott, a gazdaszonyi teendőket, úgy mindennemű varrást érti, ajánlkozik vidékre bármi terhes háztartás vezetésére, akár apróbb gyermekek nevelésére, a magyar és német nyelvet bírja. Értekezni lehet bérmentes levelek által Kolozsvár hídleve nagyutca **604 szám.**

(175)

(3-3)

Egy vidéki városba kerestetik egy hajadon koru, még erőteljes és mivel nő, ki öt apró gyermek gondozására, a nagyobbak tanítására, és a háztartás vezetésére is képes legyen. Bővebb értesítést vehetni Kolozsvárt, bel-király-utca 22 szám alatt.

Hihetetlen mégis igaz,

hogy az alábbjegyzett
jól regulált saját gyártmányu

császári királyi

(148)

(3-12)

fémjelző hivataltól megpróbált

ÓRÁK

három évi jótállás mellett ily nevelésű ólcsón árultatnak.

Csak 1 frt 50 kr., vagy 2 frt. egy valódi párisi bronz-óra, egy évi jótállással.

Csak 9 frt. egy valódi angol ezüst henger-óra, kristályüveggel, másodpercz mutatóval és egy finom talmi-arany lánczsal, medaillonnal és jótállási okmánygyal.

Csak 12 frt. egy ezüst hengeróra, valódi aranykarikával szökkenytűjén, erős kristály üveggel és lánczal, talmi-arany medaillon és jótállási okmánygyal.

Csak 15 vagy 20 frt. egy valódi angol ezüst horgonyóra, kettős fedéllel, finom metszésekkel, valódi talmi-arany lánczsal és jótállási okmánygyal.

Csak 13 frt. egy valódi angol ezüst és tüzben aranyozott chronometer óra lánczostól, talmi-arany medaillonostól börtökkel és jótállási okmánygyal.

Csak 14 frt. ugyanaz, de hasonlíthatatlanul finomabb, keleti útmutatóval.

Csak 14 vagy 17 frt. egy valódi angol Prince of Wales remontoire óra, a legerősebb alkatu, kristályüveggel, valódi kitiű talmi-arany nickellel; ez órák mások fölött avar tűnnek ki, hogy kulcs nélkül húzhatók föl, s minden verő talmi-arany lánczat, medaillont és jótállási okmányt nyer ingyen.

Csak 13 frt. egy valódi, angol kitiű talmi-arany hengeróra, legújabb divatu, kettős kristályüveggel, melyben a gépezet zártüvegen át látható, talmi-arany lánczsal, medaillonnal és jótállási okmánygyal.

Csak 13 frt. egy talmi arany óra, kettős fedélzettel, Swonette, szökkenytűs, kristályüveges, nickell-gépezettel, egy valódi talmi-arany lánczsal, medaillon, börtök és jótállási okmánygyal.

Csak 14 vagy 17 frt. egy egészen kicsi női óra, valódi ezüstből és valódi aranyozással, valódi talmi-arany nyakláncz és jótállási okmánygyal.

Csak 18 frt. egy valódi angol, finom tüzben aranyozott ezüst chronometer óra, kettős fedélzettel, finom zománczozott, egy finom valódi talmi-arany lánczsal, medaillon és jótállási okmánygyal.

Csak 18 vagy 20 frt. a legfinomabb ezüst angol horgonyóra, 15 rubinnal, legfinomabb talmi-arany lánczsal, medaillon, börtök és jótállási okmánygyal.

Csak 20 frt. egy ezüst remontoire-óra, kulcs nélkül föl húzható, talmi-arany lánczsal és jótállási okmánygyal.

Csak 23, 25, 27 frt. arany női-óra, láncz, medaillon és jótállási okmánygyal. Továbbá: 45—65 frt. brilliántokkal.

Csak Talmi-arany lánczok 1 frt., 1. 20, 1. 50, 1. 80, 2. 3, 4, 5, 6, 7. Haszsu nyaklánczok 1 frt 50 kr. 2. 2. 50, 3. 4. 5. 6. 8.

Sajátgyártmányu inga-órák,

naponta föl húzandók 10. 11 és 12 frt. — Hetenként föl húzandók 16. 17. 18. 19 és 20 frt. — Órák és félóránként üző-órák, hetenként föl húzandók 25—30 frt. a legnagyobbak.

Repetir-órák, negyed- és óra-ütők 40 frtől fölfele.**A legújabb sajátgyártmány.**

Ingaórák, két- vagy több zenedarabbal, minden órában egyet játsza.

Zenegépek, kéldarabot játsza 18—20 frt.ig, háromdarabot 25—28 frt.ig.

Minden óra első minőségű, s nem fölcserélendő hamisítványossal.

Az összeg beküldése, vagy utánvét minden megrendelés 24 óra alatt pontosan teljesítetik.

Nem szabályozott órák 2 frttal olcsóbbak. — Árjegyzékek ingyen.

Órák, órákereskedők 4000—5000 órából álló raktárt találnak bámulatos olcsó órákon.

Csak Angliában és Svájcban töltött többévi tartozkodás és a nagy forgalom teszi lehetővé, az órákat olcsón árulnom.

Havelka József, óragyáros Bécsben,

Leopoldstadt, grosse Pfarrgasse N° 6.

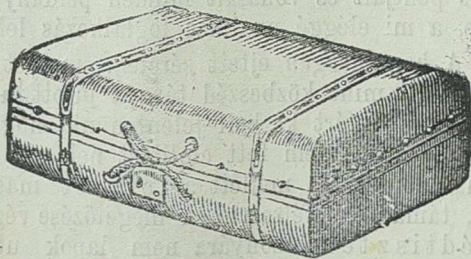
A ndlam vásárolt órákért 3 évig állók jót, azon esetben ha e 3 év alatt a rugó eltörik, vagy valami történik, kötelezem magam azt ingyen kijavítani.

Főraktár: Bécsben, Leopoldstadt, grosse Pfarrgasse Nro. 6,

Fióküzlet: Florisdorf, Hauptstrasse.

184

1—*

Nagy**Bázár****Csapó Sándornál****KOLOZSVÁRTT**

kalapos-, cipész- és szijgyártó művekből, lovaglő és vadász-készletekből stb. stb.

